

ACC. N:R M. 11778:1.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Redskap vid lantrepslugeriet.

Under forna tider då förbindelsen mellan de olika bygderna inte var så livlig, fick man lära sig att på egen hand klara sig och från den tiden finns många sinnrika uppfinningar, som man betjänat sig av i lantlivets skilda förhållanden. Många av de gamla uppfinningarna ^{ha} kastats bort och förstörts och ingen känner numera vartill de ähvänts. På gamla skräpvindar kan man ibland hitta föremål, vilkas användningssätt man har svårt att nöjaktigt förklara. Fantasifulle och händiga personer har nedlagt mycket arbete för att framställa nyttiga och praktiska ting till underlättandet av livsföringen i de avlägsna delarna av landsbygden. Många gånger måste man beundra den enkle mannen bland bönder och obetydliga hantverkare, som genom snarfyndiga uppfinningar i det ena eller andra avseendet gjort sina medmänniskor stora tjänster och underlättat arbetet i hemmet. Anordningar av skilda slag vittna om att svensken i gemen är en uppfinningsrik person, och en undersökning av urmodiga redskap i en avlägsen landsända jävar ingalunda detta påstående.

Luf 76

Under självhushållets tid var man hänvisad till sig själv och då man var nödsakad att på egen hand klara sig visade det sig att "nöden är uppfinningens moder" här liksom under andra livsbetingelser. Gullabo socken var i forna tider en isolerad bygd och folket därstädes tvingades att hjälpa sig självt i brydsamma situationer. Under tidernas lopp har så småningom en särskilt för träslöjd händig befolkning framväxt som har gjort sina produkter kända vida omkring. Produkterna visa ofta god smak och formsinne. Under det gamla bondehushållets dagar skulle allt som behövdes framställas vid gården, och man hade för den skull verktyg och anordningar av vitt skilda slag för att användas vid behov. Vad man själv inte händelsevis hade kunde man få låna av någon i byn. Det var en allmänt känd sak att man kunde finna vad man behövde hos den ena eller andra av byns bönder och hade ingen det man sökte, var det alltid någon som kunde ge upplysning om vart man kunde få tag i det man behövde. Arbetet i äldre tid var många gånger kollektivt, och man var i hög grad beroende av varandras bistånd och råd .-

För tillverkning av rep i olika grovlek hade man en anordning kallat tvinnhuvud liknande nr. 14 i de~~t~~ avbildningar, som vid fogats frågelistan. Något avvikande till formen är den här i bygden använda, men i huvudsak kan man tryggt påstå, att den är ~~ixprincip~~ lika. Linet beredda man på gården och av det spanns garn och tvinnades rep. Tömmar till häst och oxar och linor hade man ständigt behov av i lantbruket. Oxtömmen benämndes ödd i pl. Öddan. Draglinor gjordes även av vidjor, då inte så stor hållbarhet fordrades ex. harvlinor. Arbetstömmen var av rep eller bast och hörde till arbetssele. Till "kyrkselen" hade mantöm av läder liksom övriga remmar. Öddan var av rep, men däremot var horn tyglarna (hornbägarna) av läder. Repet hade den egenskapen att det krympte vid regnväder och kunde ~~då~~ skada oxen vid hornen och ansågs på grund härav som mindre lämpligt till hornbägarna. Under 1870-talet eller kanske tidigare ~~an~~ lades en repslagarebana vid Gökälund och här slogs rep ^{för} trakten omkring, och därmed kan man påstå, att den hemmagjorda tillverkningen av rep upphörde. Man kan tryggt påstå, att tillverkning av rep för husbehov

ACC. N:R M. 11778:4

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

mitten
tillverkades i hemmet fram till ~~av~~ 1800-talet. Från denna tid
hantverks-
övergår man till användning av "fabriksmässigt" tillverkade
rep i alla dimensioner. De hantverksmässigt tillverkade repen
var bättre gjorda och hållbarare. Repslagare Holmberg i Göka-
lund hade bättre anordningar och tillverkade rep och kablar
för skeppsfarten vid kusten och försåg den kringliggande lands-
bygden med rep till grimmor och linor för olika ändamål.

Då bönderna i Gullabo hade så gott som daglig förbindelse med
Bergkvara dit de sålde sina skogsprodukter av alla slag. Där
passade de på att köpa en del förbrukningsartiklar till vilka
även linor och rep hörde och stannade på återresan från Bergk-
vara hos repslagaren i Gökalund och tillhandlade sig då nöd-
vändiga rep och linor.

I början av innavarande sekel nedlades repslagarebanan i Göka-
lund. Holmberg dog och hans pojkar, som deltog i arbetet, reste
till Amerika och övriga medhjälpare övergick till annat arbete.
Att numera hitta något av de ovannämnda redskapen för fram-
ställning av rep här i bygden är inte tänkbart. För omkring

ACC. N:R M. 11778:5,

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

50 år sedan vet jag att ett gammalt tvinnhuvud fanns i Blomster-
måla. Det hade dock inte använts under de senaste 100 åren.

Om något tvinnhuvud skulle finnas i bygdegården är inte känt.

Är så förhållandet ska jag vid tillfälle ta reda på den saken.

Då ska jag även försöka få en bild av det, foto eller ritning.

Då bygdegårdar är en senare tids uppfinning har mycket av det
gamla hunnit spolieras, innan det räddats till sockenmuseet.-